

Suuren paasto valmistusviikot. Tuhlaajapojan sunnuntain jälkeisen viikon torstai.

Päivän epistola

(1. Joh. 4: 20 – 5: 21)

”Rakkaani, jos joku sanoo rakastavansa Jumalaa mutta vihaa veljeään, hän valehtelee. Sillä se, joka ei rakasta veljeään, jonka on nähnyt, ei voi rakastaa Jumalaa, jota ei ole nähnyt. Tämän käskyn me olemmekin häneltä saaneet: joka rakastaa Jumalaa, rakastakoon myös veljeään. Jokainen, joka uskoo, että Jeesus on Kristus, on syntynyt Jumalasta, ja jokainen, joka rakastaa isää, rakastaa myös hänen lastaan. Siitä me tiedämme rakastavamme Jumalaa ja noudatamme hänen käskyjään. Sitähän Jumalan rakastaminen on, että pidämme hänen käskynsä, eivätkä ne ole raskaita noudattaa. Kaikki, mikä on syntyisin Jumalasta, voittaa maailman. Ja tämä on se voitto, tämä on maailman voittanut: meidän uskomme. Kuka sitten voittaa maailman, ellei se, joka uskoo, että Jeesus on Jumalan Poika? Hän, Jeesus Kristus, on tullut veden ja veren kautta – ei ainoastaan veden, vaan veden ja veren. Ja Henki on todistaja, sillä Henki on totuus. Todistajia on näin kolme: Henki, vesi ja veri, ja nämä kolme todistavat yhtäpitävästi. Hyväksymmehän me ihmistenkin todistuksen, ja Jumalan todistus on paljon painavampi. Tämä on Jumalan todistus: hän on todistanut Pojastaan. Jokaisella, joka uskoo Jumalan Poikaan, on tämä todistus sisimmässään. Mutta jokainen, joka ei Jumalan todistusta usko, tekee hänestä valehtelijan, kun hän ei usko itse Jumalaa. Ja tämä on se todistus: Jumala on antanut meille iankaikkisen elämän, ja tämä elämä on hänen Pojassaan. Jolla on Poika, sillä on elämä. Jolla ei Jumalan Poikaa ole, sillä ei ole elämää. Tämän kaiken olen kirjoittanut teille, Jumalan Poikaan uskoville, jotta tietäisitte, että teillä on iankaikkinen elämä. Me saamme rohkeasti lähestyä Jumalaa uskoen, että hän kuulee meitä, mitä sitten pyydämme hänen tahtonsa mukaisesti. Ja kun tiedämme hänen kuulevan kaikki pyyntömme, tiedämme myös, että saamme sen mitä häneltä pyydämme. Jos joku näkee veljensä tekevän syntiä, joka ei johda kuolemaan, hän rukoilkoon ja siten antakoon hänelle elämän: tarkoitan niitä, joiden synti ei ole kuolemaksi. Mutta on myös syntiä, joka johtaa kuolemaan, ja sellaisen synnin vuoksi en kehota rukoilemaan. Kaikki vääryys on syntiä, mutta sellaistaikin syntiä on, joka ei johda kuolemaan. Me tiedämme, ettei yksikään Jumalasta syntynyt tee syntiä. Hän, joka on syntynyt Jumalasta, varjelee jokaisen heistä, niin ettei Paha saa otetta. Me tiedämme olevamme Jumalasta, mutta koko maailma on Pahan vallassa. Me tiedämme myös, että Jumalan Poika on tullut ja antanut meille ymmärryksen, jotta tuntisimme hänet, joka on Todellinen. Ja tässä Todellisessa me elämme, kun olemme hänen pojassaan Jeesuksessa Kristuksessa. Hän on tosi Jumala ja iankaikkinen elämä. Lapseni, pysykää erossa vääristä Jumalista!”

Tekstimme alku esittää rakkauden kaksoiskäskyn. Uskovan tulee rakastaa sekä Jumalaa että lähimmäisiään. Se, joka ei rakasta lähimmäisiään, ei voi rakastaa Jumalaa. Jumalan ja lähimmäisen rakastaminen edellyttää Jumalan käskyjen noudattamista. Tämä on samalla puolustusta vääriä opettajia kohtaan. Maailma voitetaan uskon avulla. Maailma tässä tarkoittaa Jumalalle vihamielistä maailmaa.

Jumalan käskyjen noudattaminen ei ole raskasta. Tämä johtuu siitä, että me elämme uskossa ja Jumalan rakkaudessa. Niille, jotka elävät synnissä, käskyt ovat raskaita.

Vahvistus, että usko on ikuisen elämän lähde, tulee kahdelta taholta. Ensinnäkin uskoon tulee sisältyä se, että Kristus tulee veden ja veren kautta ja toiseksi, usko poikaan perustuu Jumalan omaan todistukseen. Johannes Kastaja kastoi Jeesuksen ja todisti Hengen laskeutumisen Hänen päälleen (Joh. 1: 31 - 32). Jeesuksen lähettäminen perustuu rajoittamattomaan Hengen lahjaan (Joh. 3: 34). Veri viittaa Kristuksen ristiinnaulitsemiseen, Hänen kuolemaansa uhrina. Jumala itse todisti Jeesuksesta (Joh. 5: 31 - 40; 8: 14 - 19), tämä todistus ovat ne teot, jotka Jeesus teki.

”Jokaisella, joka uskoo Jumalan Poikaan, on tämä todistus sisimmässään.” Jeesuksen luo voi tulla vain Isän vetämänä (Joh. 6: 44) ja Jeesus vie ”lampaansa laitumelle” (Joh. 10: 3 - 4). Näin Jumala on antanut todistuksen uskovalle. Tähän kuuluu myös Isän antama Henki (Joh. 14: 16 - 17), joka todistaa Pojasta ja auttaa seurakuntaa todistamaan Kristuksesta (Joh. 15: 26 - 27).

”Jolla on Poika, sillä on elämä” on asia, josta Johanneksen evankeliumi kertoo usein (Joh. 3: 36, 5: 24, 26; 6: 57; 20: 31). Elämä tarkoittaa elämää Jumalan yhteydessä, osallisuutta Jumalan valtakunnasta.

Jakeiden seitsemän ja kahdeksan yhteyteen liittyy ongelma. Nykyinen suomennos on: ”Todistajia on näin kolme: Henki, vesi ja veri, ja nämä kolme todistavat yhtäpitävästi.” Toinen teksti on myös yleinen eri kielillä, suomeksi se on vuoden 1776 käännöksen mukaan seuraavanlainen: ”Sillä kolme ovat, jotka todistavat taivaassa: Isä, Sanat ja Pyhä Henki, ja ne kolme ovat yksi. Ja kolme ovat, jotka todistavat maan päällä: Henki ja vesi ja veri, ja ne kolme yhdessä ovat.” Vanhimmat Uuden testamentin käsikirjoitukset eivät sisällä tätä laajempaa muotoa. Kyseessä lienee 300 -luvun lisäys alkuperäiseen tekstiin, kun puolustettiin kirkon opetusta Pyhästä Kolminaisuudesta. Tuon sen esille tässä yhteydessä, että lukija on tietoinen myös toisesta tekstimuodosta. Henki tarkoittaa Pyhää Henkeä, vesi kastetta ja veri ristiinnaulitsemista. Kirkko näkee niissä kolme keskeisintä sakramenttia: Pyhän Hengen armolahjan saamisen (mirhavoitelu), kasteen ja ehtoollisen.

Kirjoittaja on osoittanut kirjeen niille, joilla jo on usko Jumalan Poikaan ja kirjoittaa: ”teillä on iankaikkinen elämä”. Meidän tulee edelleen uskoa Jumalan Poikaan ja seurata Häntä elämässämme. Kristityt voivat luottaa siihen, että Jumala kuulee heitä (vrt. Joh. 15: 7; 16: 24).

Sitten käsitellään rukousta synnintekijän puolesta. Heidät jaetaan kahteen ryhmään. On syntiä, joka johtaa kuolemaan ja syntiä, joka ei ole kuolemaksi. Kuolema tässä tarkoittaa eroa Jumalasta. Tutkijat eivät ole yksimielisiä tämän tekstin tulkinnasta. Osa ehdottaa, että kuolemaan johtava synti, ja samalla ne, joiden puolesta ei rukoilla, ovat harhaoppisia, jotka erottautuvat seurakunnasta. Erityisesti tämä viittaisi niihin, jotka kieltävät Pyhän Hengen toiminnan (Matt. 12: 28, 31 – 32; Hepr. 6: 4 – 6; 10: 26 - 31). Osa taas pitää ohjetta yleisohjeena, ja että ne, jotka eivät halua elää Jumalan yhteydessä olevaa elämää, ovat näitä kuoleman syntiä tekeviä.

Johanneksen ensimmäinen kirje päättyy kolmeen vakuutukseen, joista kristityt tietävät, että heidän pelastuksensa perustuu Jumalan antamaan lahjaan. Jumalasta syntynyt ei tee syntiä. Tämän perustana on Jumalan lahja, joka suojelee kristittyjä Pahalta. Kristityt ovat Jumalasta, mutta maailma on Pahan vallassa. Maailmalla tarkoitetaan Jumalaa vastustavaa maailmaa. Ne, jotka vastustavat kristillistä totuutta, kuuluvat tuohon maailmaan. Jumalan Poika on antanut meille ymmärryksen. Jumalan ja Jeesuksen Kristuksen tunteminen on iankaikkisen elämän perusta.

Kirjeen loppu on erityinen: ”Lapseni, pysykää erossa vääristä jumalista!” Väärät jumalat ovat oikean Jumalan vastakohtia tai asioita, jotka johtavat meidät pois Jumalan luota (Kol. 3: 5). Lause kehottaa pysymään siinä suhteessa Jumalaan, jonka meille toi Jeesus Kristus. Lause voi olla suunnattu vääriä opettajia vastaan.

Päivän evankeliumi

(Mark. 15: 1 – 15)

”Siihen aikaan ylipapit pitivät neuvottelun vanhimpien ja lainopettajien kanssa, ja sitten neuvosto teki päätöksen: Jeesus pantiin köysiin ja vietiin pois ja luovutettiin Pilatukselle. Pilatus kysyi Jeesukselta: ”Oletko sinä juutalaisten kuningas?” ”Sinä sen sanoit”, Jeesus vastasi. Ylipapit esittivät useita syytöksiä häntä vastaan, ja Pilatus kysyi: ”Etkö lainkaan vastaa? Kuulethan, mistä kaikesta he sivua syyttävät.” Mutta Jeesus ei enää vastannut mitään. Tämä ihmetytti Pilatusta. Juhlan aikana maaherra aina päästi vapaaksi yhden vangin, sen jota kansa pyysi. Sillä kertaa oli vangittuna kapinoitsijoita, jotka kapinan aikana olivat tehneet murhan. Heidän joukossaan oli

Barabbas-niminen mies. Pilatuksen luo kerääntyi nyt väkijoukko, joka pyysi häntä tekemään niin kuin hänen tapansa oli. Pilatus kysyi: ”Tahdotteko, että vapautan teille juutalaisten kuninkaan?” Hän näet ymmärsi, että ylipapit olivat pelkästä kateudesta jättäneet Jeesuksen hänen käsiinsä. Ylipapit kuitenkin kiihottivat väkijoukkoa pyytämään, että hän pikemminkin vapauttaisi Barabbaksen. Vielä Pilatus kysyi kansalta: ”Mitä minä sitten teen tälle, jota te sanotte juutalaisten kuninkaaksi?” He huusivat: ”Ristiinnaulitse!” ”Mitä pahaa hän on tehnyt?” kysyi Pilatus. Mutta he huusivat entistä kovemmin: ”Ristiinnaulitse se mies!” Tehdäkseen kansalle mieliksi Pilatus päästi Barabbaksen vapaaksi, mutta Jeesuksen hän ruoskitti ja luovutti ristiinnaulittavaksi.”

Tämä kertomus on Matteuksella (Matt. 27: 1 – 2, 11 – 26), Luukkaalla (Luuk. 23: 1 – 5, 13 – 25) ja Johanneksella (Joh. 18: 28 – 19: 16).

Heti aamulla oli toinen kokous. Edeltävänä yönä oli ollut myös kokous, jossa todettiin Jeesuksen syyllisyys jumalanpilkkaan. Yöllinen kokous siis valmisti asian eikä siinä todennäköisesti ollut koolla koko temppelin neuvosto. Nyt aamun kokouksesta mainitaan, että ”neuvosto teki päätöksen” Jeesuksen luovuttamisesta roomalaisen maaherran Pontius Pilatuksen tuomittavaksi.

Neuvostolla oli tietyissä asioissa ratkaisuvallaa, mutta ollessaan Rooman vallan alla se ei saanut antaa kuolemantuomiota. Sen antaminen kuului Rooman vallalle. Nyt Jeesusta ei syytetä jumalanpilkasta, vaan Hänet esitetään Pilatukselle ”juutalaisten kuninkaana” eli Rooman valtakuntaa vastustavana kapinallisena. Pilatus tuskin olisi tuominnut kuolemaan uskonnollisen syyn perusteella. Mutta Pilatuksen oli tehtävä jotain, jos hänelle tuotiin tuomittavaksi henkilö, joka toimi Rooman valtaa vastaan. Markus esittää todellisiksi tekijöiksi juutalaiset ja ehkä samalla vähentää Rooman valtakunnan osaa Jeesuksen ristiinnaulittamisessa.

Pilatus toimi Juudean maaherrana vuosina 26 – 36. Evankeliumi kuvaa hänet päättämättömäksi ja oikeutta etsiväksi, mutta muiden lähteiden valossa hän oli julma. Hänen varsinainen asemapaikkansa oli meren Kesarea, mutta Jerusalemissa hän oli pyhiinvaelluksen aikana valmiina mahdollisiin kansannousuihin.

”Oletko sinä juutalaisten kuningas?” Kysymys on poliittinen, siinä ajatellaan messiasta maallisena johtajana. Se osoittaa, että juutalaiset esittivät Jeesuksen poliittisena, ei uskonnollisena, toimijana. Jeesuksen vastaus: ”Sinä sen sanoit” myöntää Hänen kuninkuutensa, mutta ei vahvista, että se olisi poliittista johtajuutta. Mielenkiintoinen eroavaisuus on, että vain Pilatus käyttää Jeesuksesta

sanontaa ”juutalaisten kuningas”. Jeesuksen ollessa ristillä ylipapit yhdessä lainopettajien kanssa kutsuivat Häntä: ”Messias, Israelin kuningas” (Mark. 15: 31 – 32).

”Ylipapit esittivät nyt useita syytöksiä häntä vastaan.” Näin Markus laittaa todelliseksi Jeesuksen tuomion ajajiksi ylipapit. Samanaikaisesti Jeesus vaikenee toteuttaen Vanhan testamentin ennustukset: ”Häntä piinattiin, ja hän alistui siihen, ei hän suutansa avannut. Kuin karitsa, joka teuraaksi viedään, niin kuin lammias, joka on ääneti keritsijänsä edessä, ei hänkään suutansa avannut” (Jes. 53: 7; kts. myös Ps. 38: 13 – 15)

”Juhlan aikana maaherra aina päästi vapaaksi yhden vangin.” Tällaisesta aina tapahtuvasta toiminnasta ei löydy Raamatun ulkopuolista todistusta. Armahduksia kyllä tapahtui ja voi olla, että evankelistat ovat tehneet yksittäisestä tapauksesta ”aina” tapahtuvan. Barabbas on arameaa ja kääntyy suomeksi ”isän poika”. Hän oli murhaaja ja vallankumouksellinen, juuri sellainen, joita Rooman valta pelkäsi.

”Tahdotteko, että vapautan teille juutalaisten kuninkaan” osoittaa, että Jeesus oli jo tuomittu. Pilatus tiesi, että Jeesus oli syytön ja sen takia hän halusi vapauttaa Hänet. Ylipappien yllättämä kansanjoukko kuitenkin vaati Jeesuksen ristiinnaulitsemista. Ristiinnaulitseminen oli roomalainen tapa toteuttaa paljon kärsimystä tuottava kuolemantuomio ja sitä valvoivat roomalaiset sotilaat. Tämä merkitsi, että kansa ei pystyisi puuttumaan kuolemantuomion toteuttamiseen. Evankeliumin teksti osoittaa, että Pontius Pilatus ”tehdäkseen kansalle mieliksi” luovutti Jeesuksen ristiinnaulittavaksi. Ristiinnaulittava, varsinkin poliittisista syistä tuomittu, valmisteltiin ruoskimalla hänet nahkaruoskalla, johon oli kiinnitetty metallin tai luun palasia. Ruoskittaessa tuomittu oli sidottu pylvääseen.

Näin isän poika (Barabbas) vapautettiin ja Isän Poika (Jeesus) lähti matkalle kohti viimeisiä kärsimyksiään. Kirkko kommentoi näitä nimityksiä toteamalla, että ylipapit osoittivat, kenen lapsia tämä kansanjoukko oli – paholaisen.

Pilatuksen synty oli pienempi kuin juutalaisten. Näillä oli elämässään apuna juutalainen laki, joka osoitti, missä on synty. Mutta Pilatus ei ole synnitön, hän lähetti tietoisesti viattoman ihmisen kuolemaan.